NATIONAL SENIOR CERTIFICATE EXAMINATION
NOVEMBER 2024

MODERN GREEK SECOND ADDITIONAL LANGUAGE: PAPER I

Time: 2 hours 100 marks

PLEASE READ THE FOLLOWING INSTRUCTIONS CAREFULLY

1. This question paper consists of 16 pages. Please check that your question paper is complete.
2. Read the questions carefully.
3. Answer ALL questions in the Answer Book.
4. Number your answers exactly as the questions are numbered.
5. Start each section on a new page.
6. It is in your own interest to write legibly and to present your work neatly.

IEB Copyright © 2024

ΤΜΗΜΑ 1 ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

ΕΡΩΤΗΣΗ 1 Να διαβάσεις προσεκτικά το παρακάτω κείμενο και να ολοκληρώσεις τις δραστηριότητες που ακολουθούν:

Πώς προχωρούν τα έργα στο Ελληνικό

Από το φθινόπωρο και μετά οι πολίτες της Αθήνας θα αρχίσουν να βλέπουν από την παραλιακή Λεωφόρο Ποσειδώνος τα πρώτα κτίρια που περιλαμβάνονται στο σχέδιο ανάπτυξης της περιοχής του Ελληνικού, το οποίο έχει αναλάβει η εταιρεία Lamda Development. Η επένδυση αυτή, η οποία θα ξεπεράσει τα 8 δισεκατομμύρια ευρώ είναι η μεγαλύτερη επένδυση που έχει γίνει ποτέ στην Ελλάδα.

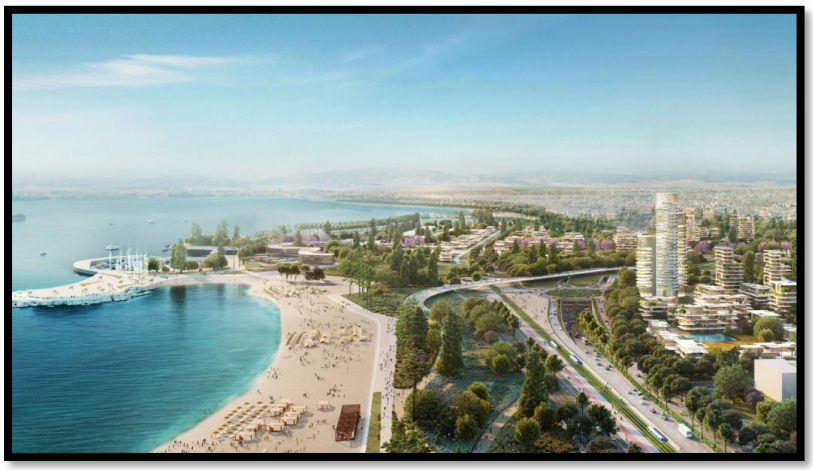
Συγκεκριμένα, αναφέρονται τα παρακάτω έργα:

Ο πύργος της Ριβιέρα: Πρόκειται για τον ουρανοξύστη που κατασκευάζεται στον παραλιακό δρόμο και θα έχει ύψος 200 μέτρα. Θα φιλοξενεί 200 διαμερίσματα και ήδη έχουν υπογραφεί συμβόλαια για το 75% των διαμερισμάτων. Ο ουρανοξύστης αυτός θα είναι το πιο ψηλό κτίριο σε ολόκληρη την Ελλάδα.

Η υπογειοποίηση της Λεωφόρου Ποσειδώνος: Τμήμα της Λεωφόρου Ποσειδώνος θα γίνει υπόγειο, με σκοπό να γίνει πιο εύκολη η κυκλοφορία στην περιοχή. Το υπογειοποιημένο τμήμα θα έχει μήκος 1,3 χιλιόμετρα, τρεις λωρίδες κυκλοφορίας προς κάθε κατεύθυνση και το όριο ταχύτητας θα είναι 70 χιλιόμετρα την ώρα.

Το εμπορικό κέντρο "Riviera Galleria": Το εμπορικό αυτό κέντρο που έχει σχεδιαστεί από τον βραβευμένο Ιάπωνα αρχιτέκτονα Κένγκο Κούμα, θα θυμίζει την αρμονική κίνηση των κυμάτων. Στα 22,000 τετραγωνικά μέτρα του, θα φιλοξενεί παγκόσμια γνωστούς οίκους μόδας, από τους οποίους κάποιοι έρχονται πρώτη φορά στην Ελλάδα, αλλά και διεθνώς αναγνωρισμένους Έλληνες σχεδιαστές.

Ξενοδοχεία: Μετά από συμφωνία μεταξύ της εταιρείας Lamda Developments και του ομίλου ΤΕΜΕΣ ΑΕ, θα χτιστούν στο Ελληνικό δύο σύγχρονα πολυτελή ξενοδοχεία. Το ένα θα βρίσκεται μέσα στον χώρο της Μαρίνας του Αγίου Κοσμά και το άλλο κοντά στην παραλία.

Το Πάρκο του Ελληνικού: Το στολίδι που θα αποκτήσει το Ελληνικό θα είναι το Πάρκο του. Η έκτασή του θα είναι 2 εκατομμύρια τετραγωνικά μέτρα και θα καλύπτει το 1/3 της περιοχής. Το πάρκο αυτό θα είναι 14 φορές μεγαλύτερο από τον Εθνικό Κήπο. Μάλιστα λέγεται ότι θα είναι μεγαλύτερο από το Χάιντ Παρκ του Λονδίνου.

[Από: <http://www.ot.gr/kataskeyastikes/, με αλλαγές>]

IEB Copyright © 2024

1.1 **Να απαντήσεις στις παρακάτω ερωτήσεις, χρησιμοποιώντας ολοκληρωμένες προτάσεις:**

1.1.1 Από πότε θα μπορούν να δουν οι κάτοικοι της Αθήνας τα κτίρια που κτίζονται στο Ελληνικό; (1)

1.1.2 Ποια εταιρεία έχει αναλάβει την ανάπτυξη του Ελληνικού; (1)

1.1.3 Πόσα μέτρα ύψος θα είναι ο ουρανοξύστης που θα χτιστεί στο Ελληνικό; (1)

1.1.4 Πόσα διαμερίσματα θα υπάρχουν μέσα στον ουρανοξύστη; (1)

1.1.5 Ποιος σχεδίασε το εμπορικό κέντρο "Riviera Gallery" και ποια είναι η εθνικότητά του; (2)

1.1.6 Πόσα ξενοδοχεία θα χτιστούν μέσα στο Ελληνικό και πού ακριβώς θα βρίσκονται; (3)

1.1.7 Ποιο είναι στο στολίδι που θα αποκτήσει το Ελληνικό και ποια θα είναι η έκτασή του; (2)

1.2 **Να γράψεις τα συνώνυμα των παρακάτω λέξεων από το κείμενο:**

1.2.1 θα ξεκινήσουν (1)

1.2.2 θα υπερβεί (1)

1.2.3 θα φέρνει στον νου (1)

1.2.4 θα κατασκευαστούν (1)

1.2.5 θα πάρει (1)

1.3 **Να συμπληρώσεις τα κενά γράφοντας το ρήμα της παρένθεσης στο σωστό τύπο του Αόριστου ή του Παρατατικού.**

1.3.1 Η περιοχή Ελληνικό, παλιά … Λοιμικό. (ονομάζομαι) (1)

1.3.2 Αμέσως μετά την Μικρασιατική Καταστροφή … εκεί για να μείνουν, πρόσφυγες από την Σούρμενα του Πόντου. (πηγαίνω) (1)

1.3.3 Το 1925, το Υπουργείο Γεωργίας τους …… οικόπεδα. (δίνω) (1)

1.3.4 Στην περιοχή εκείνη, και για πολλά χρόνια, … έμποροι και εφοπλιστές. (κατοικώ) (1)

1.3.5 Το 1928, … στο Ελληνικό αρκετά πέτρινα σπίτια. (χτίζομαι) (1)

IEB Copyright © 2024

1.4 **Να συμπληρώσεις τα κενά γράφοντας τα ουσιαστικά της παρένθεσης στην σωστή πτώση, με το άρθρο όπου χρειάζεται.**

1.4.1 Το 1925 … ξεκίνησαν όλοι μαζί το χτίσιμο του πρώτου Δημοτικού σχολείου της περιοχής. (ο κάτοικος) (1)

1.4.2 Η κατασκευή … Βουλιαγμένης, που βρίσκεται κοντά στο Ελληνικό, άρχισε το 1937. (η Λεωφόρος) (1)

1.4.3 Το 1938 ξεκίνησε στο Ελληνικό … ενός αεροδρομίου. (η λειτουργία) (1)

1.4.4 Το 1943, … της Κατοχής, η περιοχή βομβαρδίζεται. (ο καιρός) (1)

[25]

IEB Copyright © 2024

ΕΡΩΤΗΣΗ 2 **Να διαβάσεις προσεκτικά το παρακάτω κείμενο και να ολοκληρώσεις τις δραστηριότητες που ακολουθούν.**

Ο Εύζωνας και η ενδυμασία του

Οι Εύζωνες είναι επίλεκτοι στρατιώτες του ελληνικού στρατού, οι οποίοι είναι επίσης γνωστοί ως τσολιάδες. Η στολή τους καθιερώθηκε επίσημα από τον πρώτο βασιλιά της Ελλάδας τον Όθωνα, την οποία φορούσε και ο ίδιος σε επίσημες εμφανίσεις.

Μέσα από την ιστορική δράση των ευζωνικών ταγμάτων οι Εύζωνες θεωρούνται πια ως σύμβολα γενναιότητας για τον ελληνικό λαό. Στις μέρες μας "Εύζωνες" ονομάζονται οι στρατιώτες της Προεδρικής Φρουράς, η οποία πρωτοϊδρύθηκε μέσω σχετικού βασιλικού διατάγματος στις 24 Δεκεμβρίου 1868. Οι Εύζωνες σήμερα, εκτελούν συμβολικές αποστολές, με κεντρική αποστολή τη φύλαξη του Μνημείου του Άγνωστου Στρατιώτη και του Προεδρικού Μεγάρου.

Η ευζωνική στολή έχει μακρά ιστορία και ισχυρό συμβολισμό. Ταυτισμένη με τον εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα του 1821, καθώς ήταν η φορεσιά των αγωνιστών που πολέμησαν στην Επανάσταση εναντίον των Οθωμανών, αποτελεί στοιχείο της εθνικής μας ταυτότητας. Η στολή αυτή είναι φτιαγμένη στο χέρι και η κατασκευή της απαιτεί πολύ χρόνο και ιδιαίτερη τεχνογνωσία.

Η *φουστανέλα* είναι βασισμένη στην παραδοσιακή φουστανέλα της Ναυπάκτου, και λέγεται ότι ο αριθμός των πτυχών της είναι 400, όσα και τα χρόνια της Τουρκοκρατίας. Για να φτιαχτεί χρειάζονται 30 μέτρα ύφασμα. Το *φάριο* είναι το καπέλο του Εύζωνα. Είναι κόκκινο και κατασκευασμένο από τσόχα. Η μακριά μαύρη φούντα του είναι κατασκευασμένη από μετάξι και το σχήμα της θεωρείται ότι συμβολίζει το δάκρυ του Χριστού στη Σταύρωση.

Το πουκάμισο είναι λευκό και το χρώμα του θεωρείται ότι συμβολίζει την αγνότητα των εθνικών αγώνων. Η φέρμελη, δηλαδή το γιλέκο του Εύζωνα, είναι κεντημένη με χρυσά και άσπρα νήματα και πάνω του είναι κεντημένα τα αρχικά Χ.Ο. που θεωρείται ότι αντιστοιχούν στις λέξεις Χριστιανός Ορθόδοξος.

Τα τσαρούχια είναι κόκκινα και κατασκευασμένα από δέρμα. Στη σόλα κάθε τσαρουχιού βρίσκονται καρφωμένα 60 καρφιά, τα οποία είναι υπεύθυνα για τον επιβλητικό ήχο που ακούγεται όταν περπατάνε οι Εύζωνες. Το κάθε τσαρούχι ζυγίζει περίπου 3 κιλά. Οι φούντες των τσαρουχιών είναι μαύρες και συμβολίζουν τα μαύρα χρόνια της σκλαβιάς.

[Από: <https://el.wikipedia.org/, με αλλαγές>]

IEB Copyright © 2024

2.1 **Με βάση το παραπάνω κείμενο, να σημειώσεις αν οι παρακάτω προτάσεις είναι Σωστές ή Λάθος.**

2.1.1 Οι Εύζωνες είναι γνωστοί και ως τσολιάδες. (1)

2.1.2 Ο Όθωνας ήταν ο δεύτερος βασιλιάς της Ελλάδας. (1)

2.1.3 Ο ελληνικός λαός θεωρεί τους Εύζωνες ως σύμβολα γενναιότητας. (1)

2.1.4 Η στολή που φοράνε οι Εύζωνες έχει μικρή ιστορία. (1)

2.1.5 Η στολή των Ευζώνων φτιάχνεται μόνο από μηχανές. (1)

2.1.6 Η φουστανέλα που φοράνε οι Εύζωνες χρειάζεται πάνω από 30 μέτρα ύφασμα για να φτιαχτεί. (1)

2.1.7 Το καπέλο του Εύζωνα είναι μαύρο με κόκκινη φούντα. (1)

2.1.8 Το πουκάμισο συμβολίζει την αγνότητα των εθνικών αγώνων. (1)

2.1.9 Τα τσαρούχια έχουν βάρος περίπου 3 κιλά. (1)

2.1.10 Οι φούντες των τσαρουχιών συμβολίζουν τα χρόνια της Κατοχής. (1)

2.2 **Να γράψεις τα αντίθετα των παρακάτω λέξεων από το κείμενο.**

2.2.1 δειλίας (1)

2.2.2 αδύναμο (1)

2.2.3 να χαλαστεί (1)

2.2.4 η κοντή (1)

2.2.5 της ελευθερίας (1)

2.3 **Να ενώσεις τις παρακάτω στήλες για να σχηματίσεις Υποθετικούς λόγους.**

2.3.1	Αν το ύψος σου είναι πάνω από 1.87 μ.	Α	θα δούμε τους Εύζωνες.
2.3.2	Αν γινόσουν Εύζωνας	Β	θα φορούσε φουστανέλα
2.3.3	Αν ο Κώστας είχε γίνει Εύζωνας	Γ	έχεις δει τους Εύζωνες
2.3.4	Αν πάμε στο μνημείο του Άγνωστου Στρατιώτη	Δ	μπορείς να γίνεις Εύζωνας
2.3.5	Αν έχεις πάει στο Προεδρικό Μέγαρο	Ε	θα φύλαγες το Προεδρικό Μέγαρο

(5)

IEB Copyright © 2024

2.4 **Να ολοκληρώσεις τις προτάσεις διαλέγοντας τη σωστή αντωνυμία από τις τρεις που δίνονται .**

2.4.1 Ο Θανάσης ήθελε να γίνει Εύζωνας αλλά … δεν τον βοήθησε.

α. κάποιος
β. κανένας
γ. οποιοσδήποτε (1)

2.4.2 Δεν έχω … πουκάμισο να βάλω με τη στολή μου. Πώς θα πάω στο Μνημείο του Άγνωστου Στρατιώτη σήμερα;

α. καθένα
β. οποιοδήποτε
γ. κανένα (1)

2.4.3 Ο Πέτρος έψαχνε … εβδομάδα να αγοράσει ένα ζευγάρι τσαρούχια.

α. κάποια
β. όλη την
γ. καθεμία (1)

2.4.4 … μήνα θα πάω στην Προεδρική Φρουρά.

α. Κανένας
β. Τον άλλο
γ. Καθένας (1)

2.4.5 Δεν μπορεί να γίνει … Εύζωνας, πρέπει να έχει την κατάλληλη προσωπικότητα.

α. ο κάποιος
β. ο κανένας
γ. ο καθένας (1)

[25]

IEB Copyright © 2024

ΕΡΩΤΗΣΗ 3 **Ο Γιώργος και η Μαρία είδαν την παρακάτω αφίσα και αποφάσισαν να πάνε στο παζάρι αυτό για να κάνουν τα Χριστουγεννιάτικα ψώνια τους. Να μελετήσεις προσεκτικά την αφίσα και να απαντήσεις στις παρακάτω ερωτήσεις χρησιμοποιώντας ολοκληρωμένες προτάσεις.**

[Από: <https://infokids.gr/kanoume-tis-xristougenniatikes-agor/>]

IEB Copyright © 2024

3.1 Πότε θα γίνει το παζάρι; (1)

3.2 Μπορείς να πας στο παζάρι στις 09:00; Γιατί; (2)

3.3 Πού γίνεται αυτό το παζάρι; (1)

3.4 Να γράψεις τρία είδη που μπορείς να αγοράσεις στο παζάρι. (3)

3.5 Ποιους στηρίζουμε με κάθε αγορά που κάνουμε σε αυτό το παζάρι; (1)

3.6 Να γράψεις δύο είδη που βλέπεις στην αφίσα και σου φέρνουν στο μυαλό σου τα Χριστούγεννα (2)

[10]

Βαθμοί 60

IEB Copyright © 2024

ΤΜΗΜΑ 2 ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΕΡΩΤΗΣΗ 4 Να διαβάσεις προσεκτικά το παρακάτω γνωστό κείμενο και να απαντήσεις στις ερωτήσεις που ακολουθούν:

ΔΥΟ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΗΣ ΧΑΡΑΣ

1

Γιοχάννεσμπουργκ, 11-9-1968

Αγαπημένη μου Μαρία,

Χθες έλαβα το γράμμα σου το οποίο δε χόρταινα να διαβάζω με τα τόσα νέα. Λες να έχουμε κανένα ειδύλλιο Νίκου-Ισμήνης; Μακάρι, αν είναι για καλό. Ευχαριστήθηκα που είχες πολύ κόσμο στη γιορτή σου, αν και καλοκαίρι. Το δικό μου δώρο θα το λάβεις τον Δεκέμβριο που προγραμματίζουμε να έρθουμε για διακοπές. Σε ευχαριστώ και για τα περιοδικά πάρα πολύ, δεν έπρεπε όμως να δώσεις τόσα χρήματα για ταχυδρομικά. Ο Γεράσιμος λέει, την επόμενη φορά να μην τα κλείσεις σε φάκελο, αλλά να τα κάνεις ρολό ώστε να φαίνονται περιοδικά, οπότε καταβάλλεις πολύ λιγότερα τέλη. Άρχισα να τα διαβάζω και θα τα "ξεκοκαλίσω" μέχρι να λάβω τα άλλα. Εδώ αργούν να έλθουν, μήνα και παραπάνω. Να φανταστείς ότι ούτε η προηγούμενη *Γυναίκα* υπάρχει ακόμη αλλά ούτε και το *Πάνθεον* της 26ης Ιουλίου. Πάντως χρέωνέ με ό,τι ξοδεύεις γι αυτά. Έγραψα του Βασίλη επίσης. Είχε ανησυχήσει και μας τηλεφώνησε, αν κάτι δεν πηγαίνει καλά να γυρίσω πίσω με τα παιδιά. Του έγραψα ότι χρειάστηκε να επισκεφτώ γιατρό τρεις φορές. Γιατί πράγματι ήμουν άσχημα από μελαγχολία, κι αυτό όχι λόγω νοσταλγίας όσο γιατί δεν υπάρχει τρόπος να ασχοληθώ με κάτι. Δεν ξέρεις, Μαρία, πώς αργούν να περάσουν οι ώρες, όταν κοιτάς συνέχεια το ρολόγι. Μου έγινε εφιάλτης, και το πρωί ξυπνάω με την ιδέα ότι δεν έχω τι να κάνω. Ο γιατρός μου έδωσε ηρεμιστικά αλλά δε με βοηθάν και πολύ. Έτσι από σήμερα ο Γεράσιμος με πήρε στη δουλειά. Άρχισε να μου μαθαίνει τα διάφορα μηχανήματα, τηλέτυπα κτλ. Ελπίζω να τα καταφέρω δεν είναι δύσκολα, τουλάχιστον να ξεχνιέμαι. Πες του Βασίλη ότι τώρα πηγαίνω καλύτερα, και με τη σκέψη ότι θα εργάζομαι θα ησυχάσουν τα νεύρα μου. Ελπίζω να πάρω και λίγο βάρος γιατί έχω ήδη χάσει τρία κιλά. Είμαι τώρα 49. Αυτή τη στιγμή έχουμε μεσημβρινή διακοπή. Σου γράφω από το γραφείο. Γράφε μου όσο μπορείς πιο συχνά, τα γράμματά σου μου δίνουν αισιοδοξία, τα νέα σας που μαθαίνω. Έγραψα χτες και της μαμάς. Χάρηκα που ο μπαμπάς πάει καλύτερα. Πες της Ρίας ότι στο γράμμα της θα απαντήσω αύριο. Η Ζωή τι κάνει; Στο φλυτζάνι μου είπαν για ένα στεφάνι. Ποια θα παντρευτεί πρώτη εσύ ή εκείνη; Περιμένω να ακούσω ευχάριστα. Οι μικρές σου στέλνουν φιλιά. Κάθε μέρα σας θυμούνται όλους και σας αναφέρουν. Βλέπεις δεν έχουν παιδιά να παίξουν στο σπίτι και όλο για την Αθήνα μιλάνε μεταξύ τους. Σε αφήνω για να συνεχίσει ο Γεράσιμος.

Σε φιλώ

Χαρά

IEB Copyright © 2024

Μαρία, ευχαριστώ για τη γραβάτα. Οι κοπέλες του γραφείου λένε ότι είναι πολύ sexy. Οι καημένες συγχέουν εξόφθαλμα πράγματα! Παρακάλεσε τον Γιώργο να ρωτήσει πόσο πιάνουν εκεί οι movie camera Canon auto zoom 814 και 1214. Γράψε μου.

Φιλιά σε όλους

Jerry

2

Γιοχάννεσμπουργκ 31-3-1969

Αγαπημένε μου Λουκά

Για μένα τώρα εδώ ένα γράμμα είναι μεγάλη υπόθεση και ιδίως από δικά μου πρόσωπα. Παρόλο που στην αρχή έρχονταν στιγμές που νόμιζα ότι δε θα μπορέσω να ζήσω σ΄ αυτή τη χώρα, τώρα έχω βρει κάποιο ρυθμό και είμαι καλύτερα. Πρέπει πάντως να συνεχίσω τα χάπια που μου έδωσε ο γιατρός για τα νεύρα. Με στενοχωρεί το σχολείο των παιδιών, θα ξεχάσουν τα ελληνικά, κάνουν μόνο μία ώρα την ημέρα και εκείνη όχι κανονικά. Στα αγγλικά πηγαίνουν καλά. Γράψε μου τη γνώμη σου˙ η Μαρία λέει ότι φτάνει να μορφωθούν και δεν έχει σημασία σε ποια γλώσσα. Στείλε μου κανένα βιβλίο, κατάλληλο για μένα, όχι βαρύ, τους *Πάνθεους* τους τελείωσα. Της Άννας της αρέσει επίσης να διαβάζει, της πήρα κάτι από εδώ, αλλά δεν έχουν βέβαια και σπουδαία πράγματα. Η Κωνσταντίνα δεν έμαθε ακόμα να γράφει. Τα είπε πάντως της Άννας να σου γράψει αυτό που θέλει. Ο Γεράσιμος είναι καλά. Πολλές ευθύνες μέχρι να οργανωθεί το γραφείο και συχνά έχω την εντύπωση ότι του φορτώσαμε κι εμείς παραπανίσιες σκοτούρες έως ότου τακτοποιηθούμε. Στην Καλλιόπη χαιρετισμούς, αν τη βλέπεις ακόμη.

Από όλους μας πολλά φιλιά

Χαρά

Θείε Λουκά,

Σήμερα διάβασα το γράμμα σου. Εμένα μου αρέσει η Νότια Αφρική. Και να σου πω γιατί μου αρέσει. Πρώτον το Σάββατο δεν έχουμε σχολείο. Διάβασα ένα βιβλίο, *Στα χρόνια της σκλαβιάς* του Αλέξη Δαφνομήλη, και μου άρεσε πολύ. Θέλω να μου στείλεις ένα βιβλίο, στα χρόνια μου, από τους βυζαντινούς χρόνους. *Τα κάστρα του Μωριά* το έχω διαβάσει. Η Κωνσταντίνα θέλει να της στείλεις ένα βιβλίο με παραμύθια και εικόνες.

Σε φιλούμε και οι δύο

Θ. Βαλτινός

IEB Copyright © 2024

4.1 Σε ποια πόλη έχει μεταναστεύσει η Χαρά; (1)

4.2 Με ποιους αλληλογραφεί σ΄ αυτά τα γράμματα η Χαρά; (2)

4.3 Γιατί νομίζεις ότι επικοινωνούν με γράμματα και όχι τηλεφωνικά; (1)

4.4 Γιατί νομίζεις ότι είναι σημαντική για τη Χαρά η επικοινωνία με τ΄ αγαπημένα της πρόσωπα; (2)

4.5 Γιατί περιμένει η Χαρά με αγωνία τα περιοδικά από την Ελλάδα; (2)

4.6 Γιατί νομίζεις ότι αργούν να φτάσουν τα ελληνικά περιοδικά στο Γιοχάννεσμπουργκ; (1)

4.7 Γιατί λέει η Χαρά "… δεν υπάρχει τρόπος να ασχοληθώ με κάτι; (1)

4.8 Γιατί θεωρείται παράξενο το γεγονός ότι η Χαρά δεν δίνει πληροφορίες για τον έξω κόσμο και ούτε κάνει ερωτήσεις γι αυτόν; (2)

4.9 Σύμφωνα με το δεύτερο γράμμα ποιο θέμα φαίνεται να απασχολεί τη Χαρά και γιατί; (2)

4.10 Να σημειώσεις ποια από τις δύο επιλογές που δίνονται είναι η σωστή:

4.10.1 Η Μαρία θα λάβει το δώρο της Χαράς…

A. τον Σεπτέμβριο.
B. τον Δεκέμβριο.

4.10.2 Ο Γεράσιμος, για να απασχολήσει τη Χαρά, την πήρε…

A. στη δουλειά.
B. στο πάρκο.

4.10.3 Η Χαρά πήγε στον γιατρό επειδή…

A. είχε πονόδοντο.
B. είχε μελαγχολία.

4.10.4 Η Χαρά τελείωσε …

A. τα Κάστρα του Μωριά.
B. τους Πάνθεους.

4.10.5 Τα γράμματα της Μαρίας δίνουν στη Χαρά …

A. ελπίδες.
B. αισιοδοξία.

4.10.6 Ο Γεράσιμος …

A. έχει προσαρμοστεί στη ζωή του Γιοχάννεσμπουργκ.
B. δεν έχει προσαρμοστεί στη ζωή του Γιοχάννεσμπουργκ.

(6)
[20]

IEB Copyright © 2024

ΕΡΩΤΗΣΗ 5 Να διαβάσεις προσεκτικά το παρακάτω γνωστό κείμενο και να απαντήσεις στις ερωτήσεις που ακολουθούν:

ΤΑΞΙΔΙ ΧΩΡΙΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ

Δεν πρόλαβε ο θείος Γιάγκος να πάει το πρωί στο γραφείο του και νάτος ξαναγύρισε με την Τζένη Πολιτίδου.

— Ερμιόνη, είπε, με φωνή συγκινημένη μα αποφασιστική, το βράδυ αργά φεύγετε με το βαπόρι για τον Πειραιά. Τα σκεφθήκαμε τα πράματα με την Τζένη, και βρήκαμε πως έτσι θα είναι καλύτερα. Ο αδερφός μου ο Γεράσιμος κι εγώ θα μείνουμε μία δυο μέρες να ταχτοποιήσουμε τις δουλειές μας και μετά, αν χρειαστεί, θα 'ρθούμε κι εμείς.

Η θεία μου έχασε το χρώμα της.

— Γιάγκο, δε θα φύγω δίχως εσένα, ποτέ! Είναι λοιπόν τόσο άσχημη η κατάσταση;

Ο θείος κατέβασε το κεφάλι για να κρύψει την απελπισία του.

— Είναι, Ερμιόνη, δε σου το κρύβω. Όμως, υπάρχουν και ελπίδες, ακόμα, υπάρχουν... Ο Θεός είναι μεγάλος! Πάντως εσείς θα φύγετε σήμερα. Μην επιμένεις, μη με στενοχωρείς. Έχω ανάγκη να συγκεντρωθώ. Πρέπει να φύγω αμέσως για το εργοστάσιο. Εσύ πήγαινε στο σπίτι, αν νομίζεις πως χρειάζεται να πάρεις τίποτα.

Όταν έφυγε ο θείος Γιάγκος, η θεία μου έμεινε εκεί στη θέση της, απολιθωμένη, άβουλη, νεκρή. Ύστερα την έπιασε πάλι το στομάχι της κι άρχισε να κάνει εμετούς, όπως τότε στην καταστροφή την πρώτη, <u>του Αϊντινιού</u>. Για λίγη ώρα πάλευε αναποφάσιστη: «Να κατέβω στο σπίτι; να μην κατέβω;». Στο τέλος είπε στη κυρα-Χρυσή να πάει εκείνη και να προσέξει να μαζέψει ό,τι πολυτιμότερο υπήρχε και να γεμίσει τις δυο πελώριες κασόνες που είχαμε για να κρύβουμε τα χειμωνιάτικα.

— Πήγαινε κι εσύ, Αλίκη, μου είπε, ν' αποχαιρετήσεις τη μητέρα και τον πατέρα σου. Γρήγορα, δεν έχουμε πολύν καιρό.

Έτρεξα να ντυθώ. Αισθανόμουν ανατριχίλες, σαστισμάρα και διάθεση να κλάψω. Σε λίγο μπήκε στο δωμάτιό μου η θεία Ερμιόνη. Στα χέρια της κρατούσε μια σακουλίτσα με λίρες.

— Αυτά, δώσε τα στη μητέρα σου, μου είπε, και πες της (εδώ η θεία μου μεταχειρίστηκε πληθυντικό) να τα φυλάξουν, να μην τα ξοδέψουν. Μόλις δουν πως πλησιάζουν οι Τούρκοι, να μπαρκάρουν με το πρώτο βαπόρι, με το πρώτο καΐκι. Μη γελαστούν και ξενοιαστούν. Ακούς;

Εκείνη τη στιγμή μου φάνηκε πως άνοιξαν δυο πελώρια παράθυρα και μπήκε φως, αέρας και ήλιος μέσα στην μικρή ψυχή μου που πνιγότανε. Θα ήθελα να πέσω στην αγκαλιά της θείας Ερμιόνης και να της πω πόσο την είχα παρεξηγήσει και πόσο καλή ήταν. Μα δεν υπήρχε καιρός

IEB Copyright © 2024

για τέτοιες εκδηλώσεις. Γύρισα μόνο και την κοίταξα με μάτια δακρυσμένα και γεμάτα αγάπη. Πήρα την πολύτιμη σακουλίτσα και την κυρα-Χρυσή και τρέξαμε για το σταθμό.

Σ' όλη τη διαδρομή, καθώς αγκομαχούσε το τρενάκι του Μπουτζά για να φτάσει στη Σμύρνη, αγκομαχούσε κι η καρδιά μου από αγωνία. Τα μάτια μου παίζανε νευρικά αρπάζοντας εκείνες τις όλο γαλήνη εικόνες του ήρεμου τοπίου: τα περιβόλια με τα δέντρα, που τα κλαριά τους γέρνανε ως κάτω απ' τον πλούσιο καρπό, τα κοκκινόμαυρα χώματα, που ρουφούσαν ηδονικά τα τρεχούμενα λαχταριστά νερά, τις αγελάδες και τ' άλογα που αδιάφορα μασούλιζαν το αφράτο χορτάρι τους. Εδώ κι εκεί αμέριμνοι οι χωρικοί με τις κουνιστές τους βράκες, σκάλιζαν τη γης και όργωναν τ' αμπέλια που θα πότιζαν αύριο με το χυμό τους το κέφι των εύθυμων Σμυρνιών, για να τραγουδούν και ν' αγαπούνε…

Μέσα μου πάλευε η συγκίνηση με την οργή. Γιατί πάλι αυτή η αναταραχή κι η τρικυμία; Γιατί οι άνθρωποι του τόπου μας έπρεπε να τρέχουν κυνηγημένοι και να σκοτώνονται. Γιατί να καίγονται πάλι τα σπίτια τους και τα σπαρτά τους και οι ελπίδες τους; Γιατί δε βρισκόταν ένας τρόπος να ζει ο καθένας στη γη των προγόνων του και να τη δουλεύει ήσυχα και καλά, είτε Τούρκος ήταν είτε Έλληνας; Να 'ταν από Θεού δοσμένο τότε, δε θα 'ταν πόλεμος, θα 'ταν σεισμός, αστροπελέκι, πλημμύρα. Τούτη τη συμφορά ποιοι άνθρωποι να τη φτιάχναν και γιατί;

Όταν φτάσαμε στην οδό Μοσκώφ και είδα όλους τους δικούς μου μαζεμένους να τρώνε ξένοιαστοι, κάτι ξεσφίχτηκε μέσα μου. Κανείς εδώ δε φαινόταν ανήσυχος. Μήπως ήταν υπερβολικές οι ειδήσεις του θείου μου;

Η κυρα-Ευανθία σερβίριζε ένα μυρωδάτο μουσακά και σουλήνες παραγεμιστές. Ρίχτηκα κι εγώ στο πιάτο μου κι άρχισα να τρώω τα γευστικά φαγητά της μητέρας και ν' ακούω τ' αστεία δυο καλεσμένων αξιωματικών που χαριεντίζονταν με τη Ριρή και τη θεία Ελένη. Την ώρα του καφέ ο πατέρας επέμενε να παίξει η Ριρή στο πιάνο το Τροβατόρε που τ' αγαπούσε, ενώ εκείνη διαμαρτυρόταν.

— Ωχ, καλέ μπαμπά κι εσύ, με τις αρχαιολογίες σου!

Τα νοήματα που μου έκανε η κυρα-Χρυσή από την πόρτα, μου θύμισαν το σκοπό της επίσκεψής μου. Έσκυψα στ' αυτί της μητέρας και της είπα:

— Μανούλα, πάμε έξω. Έχω κάτι πολύ σοβαρό να σου πω.

Της εξήγησα όλα, όπως τ' άκουσα, κι όπως μου τα είπε θεία Ερμιόνη και της έδωσα τη σακούλα με τις λίρες.

Μόλις μπήκε ο πατέρας, η μαμά έκρυψε αμέσως τα λεφτά. Η βιασύνη της εκείνη μ' έκανε να καταλάβω πόσο είχε λείψει μεταξύ τους η εμπιστοσύνη.

— Τι συμβαίνει;, ρώτησε ο πατέρας.

IEB Copyright © 2024

Κοίταξα ερευνητικά τη μητέρα μου και ζήτησα να διαβάσω στα μάτια της τι έπρεπε να πω. Μα εκείνη βιάστηκε να του απαντήσει:

— Το παιδί φεύγει ταξίδι με τη θεία του και την οικογένεια του Γεράσιμου.

— Μπα; και πως τώρα δα, στα καλά καθούμενα;

— Μα, ως λένε, δεν είναι κι εντελώς καλά καθούμενα. Κάτι, τα νέα απ' το μέτωπο είναι άσχημα.

— Άσχημα; Όλο απαισιόδοξα τα βλέπει ο Γιάγκος. Μια θα υποχωρεί, μια θα προχωρεί ο στρατός μας. Αυτά μου λέγανε, τώρα ακριβώς, οι καλεσμένοι μας. Ας πάνε στο ταξιδάκι τους όμως οι άνθρωποι, και με το καλό να ξαναγυρίσουν.

Η αισιοδοξία όλου του κόσμου εκεί μέσα και η ευθυμία τους έκανε πολύ ευκολότερο τον αποχαιρετισμό μας. Τ' αδέρφια μου με ζήλευαν που θα γνώριζα την Αθήνα κι όλοι μου παράγγελναν να τους φέρω κάτι για ενθύμιο.

Όταν βγήκα στην εξώπορτα, ξαναγύρισα και φίλησα πάλι τη μητέρα μου.

— Μανούλα, της είπα, μην ξεχάσεις. Όταν χρειαστεί με το πρώτο βαπόρι, με το πρώτο καΐκι... Ακούς;

Καθώς διέσχιζα την οδό Μοσκώφ ένιωσα το ίδιο αίσθημα που είχα όταν μ' έστελναν μακριά απ' το σπίτι μου, με τη γκρίζα εκείνη βαλιτσούλα και τα σταχτιά σύννεφα στην καρδιά. Θα γυρίσω τάχα ξανά στ' αγαπημένα τούτα σοκάκια, αναλογίστηκα με συντριβή. Θα ξαναδώ τη μητέρα μου; Τι νέες βαριές εκπλήξεις μας φύλαγε το μέλλον;

Διδώ Σωτηρίου

5.1 Τι εκφράζει ο τίτλος του αποσπάσματος; (3)

5.2 Σε ποια χρονική περίοδο μας μεταφέρει το απόσπασμα αυτό; (2)

5.3 Τι περιγράφει το απόσπασμα αυτό; (2)

5.4 Η θεία Ερμιόνη αναρωτιέται αν η κατάσταση είναι τόσο άσχημη. Ποια είναι η κατάσταση στην πραγματικότητα; (3)

5.5 Πώς περιγράφει η Αλίκη τα συναισθήματά της όταν της λέει η θεία Ερμιόνη να πάει να αποχαιρετήσει τους γονείς της; Να αναφέρεις παράδειγμα από το κείμενο. (2)

5.6 Τι έδωσε η θεία Ερμιόνη στην Αλίκη για να το δώσει στη μαμά της και γιατί; (3)

IEB Copyright © 2024

5.7 Οι χαρακτήρες του αποσπάσματός μας είναι: Ο θείος Γιάγκος, η θεία Ερμιόνη, η Αλίκη, η μαμά της Αλίκης και ο μπαμπάς της Αλίκης. Να γράψεις σε ποιον αντιστοιχεί η κάθε μία από τις παρακάτω προτάσεις.

5.7.1 Της είπε ο άντρας της να φύγει. (1)

5.7.2 Δεν έχει εμπιστοσύνη στον άντρα της. (1)

5.7.3 Έχει δουλειές να τακτοποιήσει στη Σμύρνη. (1)

5.7.4 Δεν μπορεί να κατανοήσει το μίσος των ανθρώπων (1)

5.7.5 Δεν φαίνεται να συνειδητοποιεί τον κίνδυνο που έρχεται (1)
[20]

Βαθμοί 40

Σύνολο 100 βαθμοί

IEB Copyright © 2024